

PAMFIL BILȚIU¹, ROMÂNIA

Descânțece

„În seara de Sfântul Vasile, fetele care vreau să se mărite, își coată de ursită. Mărg noaptea la soc, scutură socul și una descântă:

Sara bună, soc!
Nu ești soc,
Ești întârsoc,
Să-mi aduci orându meu, pă loc.
Te du în lume,
În patru cornuri de lume,
La orându meu, anume
Și-i spune să vie în fuga mare,
Să n-aibă stare, nici alinare,
Cum nu stă apa în vale.
Să vie iute ca vântu',
Mai repede ca gându'.
Tu, creangă de soc,
Să te faci zerme pă loc,
Cu nouă cozi împușcătoare,
Cu nouă limbi mușcătoare.
Cu cozile să-l împuști,
Cu limbile să-l muști
Și fuga să mi-l aduci.
Atâta să steie în loc,
Cât stă apa-n foc.
Să nu steie în cale,
Cum nu stă apa în vale.
Ușile să i le trăsnească,
Ferestrele să le pocnească,
Drept la mine să pornească.
De n-a vini, a plesni,
De n-a pleca, a crepa.
De li-i afla în pat,

---

¹ Folclorist, Baia Mare.

Aruncă-l su' pat,
De li-i afla pă laiță,
Aruncă-l su' laiță.
De li-i afla pă cuptor,
Aruncă-l de-on picior,
Să vină iute-n zbor,
Să aibă furnici în opinci,
Bube răle în obiele,
Șoareci prin cioareci,
Foc în clop,
Să nu poată sta pă loc.
Cu picioru' să tropotească
Cu ochii să strălucească,
Drept la mine să pornească
Și nime' să nu-l oprească.
Tu de nu li-i vedè,
Cu săcurea te-oi tăiè.
Tu de nu li-i afla,
Cu săcurea te-oi demica,
Bucățele te-oi fa(ce),
În foc te-oi arunca,
Cenușe ti-i fa(ce)
Și vântu te-a sufla.

Descântecul să zice de trei ori, iar la sfârșit, dacă socu' nu-i arată ursitu, îl amenință cu securea.”

Bledea Pălăguța, 54, Bârsana, 1973.

„Sâmbătă, marți sau joi seara, fata care vrea să-și aducă ursitul, înainte de a se culca, își ia brâul în mână, face pe el nouă noduri și descântă:

Brâu, brâuțu' meu!
Fă-te șarpe laur,
Fă-te balaur,
Cu solzii de aur,
Cu 99 de picioare mărgătoare,
Cu 99 de limbi împungătoare.
Brâu, brâuțu' meu!
Du-te la ursătu' meu.

De-a fi aici în sat,
De-a fi în al doilea sat,
De-a fi în al nouălea sat,
Cu limbile să-l împungi,
La inimă să-l străpunji,
La mine să-l aduci.
Cu solzii să-l solzești
Și la mine să-l pornești.

Descântecul se spune de trei ori, apoi se pune brâul sub cap și fata se culcă pe el și noaptea o să-și viseze ursitul.”

Balea Anuță, 70, Ieud, 1983.

Descântec de măritat

„Se iau fire de păr din capul celui care vrei să te ia de nevastă. Iei o oală nouă de lut cu care te duci la nouă vaduri. Și iei trei pietricele din fiecare vad cu gura. Apoi se fierb în oala de lut, marți, joi și sâmbătă. Când fierb pietrele în cele trei zile, fata descântă:

Ieși, cracă neagră,
Din pământ,
De su' pământ
Și te du la Ion
Și-l apasă
Și-l îndeasă,
După voia mè îl lasă.
Să vie iute ca gându',
Să fie tăcut ca pământu'.

Apoi se amestecă cu vârful secerii în oală și să zâce:

Ieși, laur balaur,
Cu 99 de limbi mușcătoare,
Cu 99 de cozi împușcătoare,
Cu limbile mușcă-l,
Cu cozile împrăscă-l.
La mine, Ion, fuga să pornească,
Nime' să nu-l oprească.”

Vârva Titiană, 65, Dragomirești, 1982.

Descântec de întors mana la vacă

„Când vaca nu mai dă lapte și rage toată ziua, atunci trebuie să descânți că i s-o furat laptele. Se iau tărâțe în care să pune apă sfințită, trei căței de usturoi, să amestecă laolaltă și cu un cuțit să facă cruce pe ele și să descântă:

S-o luat Joiana, de acasă,
De la masă,
Sănătoasă și voioasă.
Când o fost, la miez de cale,
S-o-ntâlnit cu nouă moroi,
Cu nouă strâgoi.
Nimeni n-o văzut-o,
Nimeni n-o auzât-o.
Da s-o-ntâlnit cu Maica Domnului,
Din poarta ceriului.
-Ce te cânti cu lacrimi până-n pământ?
-Cum nu m-oi cânta?
Cum nu m-oi văita?
Că pă mine m-o săjetat,
M-o-mproșcat,
Puterea din pulpă mi-o luat.
-Nu gândi nimica,
Nu te spăria,
Nu te văita,
Că la tine oi vini
Și pă tine te-oi lecui.
Leacu' ți-oi căuta
Și te-oi vindeca,
Din ceasu' rău, de lucru' rău,
De nouă strâgoi, de nouă moroi.
Toate le-oi cerca
Și le-oi alunga,
Din păru' tău,
Din capu' tău,
Din pulpa ta.
Și le-oi trimite în Pădurea Neagră,
Unde buha neagră le cheamă,
Unde lupii negri urlă,
Unde cucuveaua morții le-așteaptă,
Joiana de boală să scape.

Io cu drag ți-am descântat,
Dumnezău să-ți deie leac.

După ce se descântă, tărațele se pun afară într-un pom să le roieze. Dimineața, înainte de răsăritul soarelui, să iau și să dau la vacă în trei seri. Apoi îi dai apă de la trei fântâni să beie și-i trece.”

Timiș Anuță, 79, Ieud, 1982.

Descântec de sclintit

„Ca să fie leac de sclintit se descântă cu o secere care se poartă pe corpul bolnavului și se descântă:

O plecat Ion, pă cale,
Pă cărare.
S-o-ntâlnit cu sclintiturile,
Cu pociturile,
Cu durerile.
Pașii i-au tăiat,
Sânjele i-au închegat,
Puterile i-au luat,
În patu' durerilor l-au culcat
Și Ion la mine o alergat,
Că m-o știut descântătoare
Și de rele desfăcătoare,
La răul betejilor alergătoare,
La sfânta zi de astăzi rugătoare
Și eu cu maica luni lecuitoare.
Secerea-n mână am luat,
Junghiurile,
Apucăturile,
Pociturile
Și toate durerile,
De la Ion le-am tăiat,
Din tăte locurile,
Din tăte oasele,
Din trupul lui,
Din sufletul lui.
Junghiu' i l-am fugărit,

În loc pustiit,
În slava cerurilor,
În fundu' mărilor.
Acolo să trăiască
Și să văcuiască,
Pă Ion să-l lase curat,
Cum Maica Domnului l-o lăsat.

Săcera să pune după ușă.”

Chindriș Anuță, 1970, Ieud, 1975.

Descântec de potcă

„Când copilu' nu poate dormi, să crede că-i lovit de potcă. Să traje păste copil cu o crenguță de mătură părăsită. Să face cruce, să suflă peste el de trei ori și să descântă de trei ori:

Fuji, potcă pocită,
Că te-ajunje cruce sfântă.
Fuji, Dure de pădure,
Mai afund în pădure.
Aici nu ți-i casa,
Nu ți-i masa,
Aici nu ți-i jocu',
Nu ți-i locu'.
N-ai ce mânca,
N-ai ce căta,
Nici cât îi p-on vârful de ac,
Nici cât îi on grăunț de mac,
Înt-o mie despiciat.
Du-te-n pietri seci
Și-n ape reci.
Du-te-n fundu' codrului,
Unde cocoș negru nu cântă,
Unde babă nu descântă,
Unde popă slujbe nu face,
Unde vacă neagră nu raje,
La casa mē n-ai ce sta,
La casa mē n-ai ce căta,

N-ai ce mânca,
Du-te-n ptetri seci
Și-n ape reci.
Copilu' meu să rămâie sănătos,
Să rămâie mândru și voios.
Tu la casa mè n-ai ce căta,
N-ai ce mânca,
N-ai unde te culca,
Că de te-oi prinde,
Cu coasa te-oi tăia,
Cu secerea te-oi secera,
Cu securea te-oi despica
Și-n apă te-oi arunca
Și apa te-a duce,
Înapoi nu te-a aduce.”

Uglea Mărie, 82, Rozavlea, 1981.

Paștele animalelor; foto: Felician SĂTEANU